ប្រវត្តិសាស្ត្រដែលលាក់កំបាំងនៃខទីសែសិប — លេខដប់ប្រាំមួយ

សេចក្ដីវេទនាទីពីរ — ភាគទីបី

Jeff Pippenger

2026-06-18

តក្កវិជ្ជារបស់ Jones

តក្កវិជ្ជារបស់ Jones ដែលថា ទេវតាទីមួយនៃវិវរណៈ ជំពូក ១៤ មិនអាចបំបែកចេញពីទេវតាពីររូបបន្ទាប់បានឡើយ គឺរឹងមាំឥតកក្រើក។ ការកំណត់សម្គាល់របស់គាត់អំពីទំនាក់ទំនងផ្នែករចនាសម្ព័ន្ធរវាងទេវតាទាំងបីនោះ និងទេវតានៃត្រែ គឺតឹងរឹងឥតចន្លោះទាំងស្រុង។ ការសង្កត់ធ្ងន់របស់គាត់ ប្រាកដណាស់ គឺស្ថិតលើទេវតាទាំងបីនៃវិវរណៈ ជំពូក ១៤ ប៉ុន្តែ តក្កវិជ្ជាសម្រាប់អនុវត្តពួកគេថាជា «មិនអាចបំបែកចេញពីគ្នា» នោះ ក៏មានសុពលភាពដូចគ្នាចំពោះទេវតាទាំងអស់ដែលបាននាំមុខពួកគេផងដែរ។

ដោយសារគាត់បានផ្តោតលើទេវតាទាំងបីនៃវិវរណៈ ជំពូក ១៤ គាត់មិនបានអនុវត្តតក្កវិជ្ជារបស់ខ្លួនឲ្យដល់សេចក្ដីសន្និដ្ឋានចុងក្រោយបំផុតរបស់វាទេ។ នៅទីបំផុត តក្កវិជ្ជាដែលគាត់បានប្រើដើម្បីភ្ជាប់ត្រែវេទនាទីប្រាំ ទីប្រាំមួយ និងទីប្រាំពីរ ទៅនឹងទេវតាទាំងបីនៃវិវរណៈ ជំពូក ១៤ នោះ ក៏រួមបញ្ចូលទាំងការយកខ្សែបន្ទាត់នៃត្រែ ត្រឡប់ទៅរហូតដល់ទេវតាត្រែទីមួយនៃទេវតាត្រែទាំងប្រាំពីរផងដែរ។

> ហើយខ្ញុំបានឃើញទេវតាទាំងប្រាំពីរ ដែលឈរនៅចំពោះព្រះ; ហើយត្រែទាំងប្រាំពីរត្រូវបានប្រទានដល់ពួកគេ។ … ហើយទេវតាទាំងប្រាំពីរ ដែលមានត្រែទាំងប្រាំពីរ បានត្រៀមខ្លួនដើម្បីផ្លុំ។ វិវរណៈ 8:2, 6។

លំដាប់នៃទេវតាចាប់ផ្តើមដោយទេវតាផ្លុំត្រែទាំង «ប្រាំពីរ» ហើយខ្សែបន្ទាត់នៃទេវតានៅក្នុងព្រះគម្ពីរវិវរណៈចាប់ពីត្រែទីមួយបន្តរហូតដល់សេចក្ដីព្រមានរបស់ទេវតាទីបីអំពីសញ្ញាសត្វសាហាវ។ លោក Jones ត្រឹមត្រូវក្នុងការកំណត់ឲ្យឃើញភាពខុសប្លែកគ្នារវាងត្រែទាំងបួនដំបូង និងត្រែវេទនាបីចុងក្រោយ ពីព្រោះរចនាសម្ព័ន្ធទំនាយ «បួន និង បី» នោះក៏ត្រូវបានឃើញផងដែរនៅក្នុងក្រុមជំនុំទាំងឡាយ និងត្រាទាំងឡាយ។ ការដែលរឿងនេះត្រូវបានបង្កើតឲ្យឈរមាំលើសាក្សីបីនៅក្នុងព្រះគម្ពីរវិវរណៈ នោះអនុញ្ញាតឲ្យអស់អ្នកដែលជ្រើសរើសមើលឃើញថា ប្រាំពីរនោះ ជានិមិត្តសញ្ញា ក៏មានបួនជានិមិត្តសញ្ញា និងបីជានិមិត្តសញ្ញាផងដែរ។

ការតភ្ជាប់ដ៏ទេវភាព

អ្វីដែលយើងបានកំណត់សម្គាល់ក្នុងពេលកន្លងមកថ្មីៗនេះ គឺថា ទេវតាទីមួយ និងទីពីរនៃវិវរណៈ ជំពូក 14 ត្រូវបានប្រទានអំណាចដោយព្យាករណ៍អំពីពេលវេលារបស់សាសនាអ៊ីស្លាម ស្តីពីវេទនាទីមួយ និងទីពីរ ហើយការប្រទានអំណាចដល់ទេវតាទីបី ត្រូវបានសម្រេចឡើងដោយការបំពេញវេទនាទីបី នៅថ្ងៃទី 9/11។ អ្វីដែលការអនុវត្តរបស់ Jones បង្ហាញឲ្យឃើញ (ទោះបីជាគាត់មិនបានបញ្ជាក់ចំណុចរបស់ខ្ញុំក៏ដោយ) គឺថា

ទេវតារាល់រូប ចាប់ពីទេវតាត្រែទីមួយ នៃវិវរណៈ ជំពូក 8 រហូតដល់ទេវតាត្រែនៃវេទនាទីបី
នៃវិវរណៈ ជំពូក 11 សុទ្ធតែភ្ជាប់យ៉ាងមិនអាចបំបែកចេញពីទេវតាទាំងបី នៃវិវរណៈ ជំពូក 14
បានឡើយ។ ពួកវាជានិមិត្តសញ្ញានៅក្នុងខ្សែព្យាករណ៍តែមួយ។
ពួកវាត្រូវតែត្រូវបានទទួលស្គាល់ដូច្នេះ
ទើបអាចយល់អំពីតួនាទីផ្សេងៗដែលទេវតានីមួយៗតំណាងឲ្យ។ ដូច្នេះ
ដូចដែលពួកជំនុំទាំងប្រាំពីរ ត្រាទាំងប្រាំពីរ និងត្រែទាំងប្រាំពីរ តំណាងឲ្យលេខប្រាំពីរ
ហើយក៏តំណាងឲ្យនិមិត្តសញ្ញានៃលេខបួន និងលេខបី
នៅក្នុងនិមិត្តសញ្ញាសរុបនៃលេខប្រាំពីរ (ពួកជំនុំ ត្រា និងត្រែ) ផងដែរ នោះខ្សែទេវតា
ចាប់ពីទេវតាទីមួយ ក្នុងចំណោមទេវតាត្រែទាំងប្រាំពីរ រហូតដល់ទេវតាទីបី
ត្រូវតែត្រូវបានពិចារណាទាំងមូលជាឯកភាពមួយ។
ការនេះកំណត់អត្តសញ្ញាណខ្សែទេវតាចំនួនដប់មួយរូប។

ទេវតាទាំងបីនៅក្នុងវិវរណៈ ជំពូក ១៤ តំណាងឲ្យសារព្រមានរបស់ក្រុមមីឡឺរ៉ាយត៍
ដែលបានប្រកាសអំពីការបើកនៃការជំនុំជម្រះ
ហើយបន្ទាប់មកក៏តំណាងឲ្យសារព្រមានរបស់មនុស្សមួយសែនបួនម៉ឺនបួនពាន់
ដែលកំពុងប្រកាសអំពីការបិទបញ្ចប់នៃការជំនុំជម្រះ។

ត្រែទាំងប្រាំពីរតំណាងឲ្យអំណាចទាំងឡាយដែលព្រះបានប្រើដោយព្រះហស្តនៃព្រះបំណងដ៏
អធិបតេយ្យរបស់ទ្រង់ ដើម្បីនាំមកនូវការជំនុំជម្រះលើបណ្តាជាតិទាំងឡាយដែលបានបង្
ខំឲ្យថ្វាយបង្គំព្រះអាទិត្យ។

ត្រែបួនដំបូងកំណត់សម្គាល់អំពីការរលត់ចុះជាបន្តបន្ទាប់នៃរ៉ូមខាងលិចរហូតដល់ឆ្នាំ
៤៧៦។

ទី៥ និងទី៦ កំណត់អត្តសញ្ញាណការដួលរលំរបស់រ៉ូមខាងកើត ចាប់ពីឆ្នាំ 1449 រហូតដល់
1453។

ត្រែបីចុងក្រោយតំណាងឲ្យសាសនាអ៊ីស្លាម នៃវេទនាទាំងបី។

ទេវតានៅក្នុងវិវរណៈ ជំពូក ១០ គឺជាព្រះគ្រីស្ទ
ដែលយាងចុះមកដើម្បីប្រទានអំណាចដល់ចលនានោះនៅដើមកាល
ហើយព្រះអង្គយាងចុះមកម្តងទៀតនៅក្នុងវិវរណៈ ជំពូក ១៨
ដើម្បីប្រទានអំណាចដល់ចលនានោះនៅចុងបញ្ចប់។

ត្រែទីប្រាំពីរបានចាប់ផ្តើមបន្លឺឡើងនៅថ្ងៃទី ២២ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៨៤៤
នៅពេលបើកការជំនុំជម្រះ ដែលជាថ្ងៃនៃការផ្សះផ្សាបាបតាមគំរូពិត។ ត្រែនៃឆ្នាំយូបឺលេ
ត្រូវបន្លឺឡើងនៅថ្ងៃនៃការផ្សះផ្សាបាប។ ដូច្នេះ
មានត្រែពីរត្រូវបានបន្លឺឡើងនៅក្នុងការជំនុំជម្រះ គឺត្រែយូបឺលេ និងត្រែទីប្រាំពីរ។

> នោះ អ្នកត្រូវបង្គាប់ឲ្យផ្លុំត្រែនៃឆ្នាំយូបឺលេ នៅថ្ងៃទីដប់ នៃខែទីប្រាំពីរ
> គឺនៅថ្ងៃប្រោសលោះ អ្នកត្រូវឲ្យផ្លុំត្រែឲ្យឮទូទាំងដែនដីរបស់អ្នក។
> ហើយអ្នកត្រូវញែកឆ្នាំទីហាសិបឲ្យបរិសុទ្ធ ហើយប្រកាសសេរីភាពទូទាំងដែនដី
> ដល់អ្នកស្នាក់នៅទាំងអស់នៅក្នុងនោះ៖
> ឆ្នាំនោះនឹងជាឆ្នាំយូបឺលសម្រាប់អ្នករាល់គ្នា;
> ហើយម្នាក់ៗនឹងត្រឡប់ទៅកាន់កម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនវិញ
> ហើយម្នាក់ៗនឹងត្រឡប់ទៅកាន់គ្រួសាររបស់ខ្លួនវិញ។

> ឆ្នាំទីហាសិបនោះនឹងជាឆ្នាំយូបិលសម្រាប់អ្នករាល់គ្នា
> អ្នករាល់គ្នាមិនត្រូវសាបព្រោះទេ
> ក៏មិនត្រូវច្រូតអ្វីដែលដុះឡើងដោយខ្លួនឯងនៅក្នុងឆ្នាំនោះដែរ ហើយក៏មិនត្រូវប្រមូលផ្លែទំពាំងបាយជូរពីវល្លិដែលមិនបានកាត់ថែនៅក្នុងឆ្នាំនោះដែរ។ លេវីវិន័យ 25:9–11។

បរិបទដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណការកំចាត់កំចាយរបស់អ៊ីស្រាអែលអស់រយៈពេល «ប្រាំពីរដង» ដែលមាននៅក្នុងជំពូកបន្ទាប់ភ្លាមៗនៃលេវីវិន័យ ត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងខទាំងឡាយដែលនាំទៅកាន់បទបញ្ជាឲ្យផ្លុំត្រែយូបិលនៅថ្ងៃបុណ្យធួនបាប។

> ចូរនិយាយទៅកាន់កូនចៅអ៊ីស្រាអែល ហើយប្រាប់ពួកគេថា
> កាលណាអ្នករាល់គ្នាចូលទៅក្នុងស្រុកដែលយើងប្រទានដល់អ្នករាល់គ្នា
> នោះដីនោះត្រូវរក្សាថ្ងៃឈប់សម្រាកថ្វាយដល់ព្រះយេហូវ៉ា។ អស់រយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំ
> អ្នកត្រូវសាបព្រោះស្រែរបស់អ្នក ហើយអស់រយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំ
> អ្នកត្រូវកាត់ថែចម្ការទំពាំងបាយជូររបស់អ្នក ហើយប្រមូលផលរបស់វា។
> ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំទីប្រាំពីរ ត្រូវមានសប្ប័ទនៃការសម្រាកសម្រាប់ដី
> ជាសប្ប័ទថ្វាយដល់ព្រះយេហូវ៉ា៖ អ្នកមិនត្រូវសាបព្រោះស្រែរបស់អ្នក
> ឬកាត់ថែចម្ការទំពាំងបាយជូររបស់អ្នកឡើយ។
> អ្វីដែលដុះឡើងដោយខ្លួនឯងពីការប្រមូលផលរបស់អ្នក
> អ្នកមិនត្រូវច្រូតកាត់ឡើយ
> ហើយក៏មិនត្រូវប្រមូលផ្លែទំពាំងបាយជូរពីវល្លិរបស់អ្នកដែលមិនបានកាត់ថែដែរ
> ព្រោះវាជាឆ្នាំនៃការសម្រាកសម្រាប់ដី។
> ហើយសប្ប័ទរបស់ដីនោះនឹងជាអាហារសម្រាប់អ្នក គឺសម្រាប់អ្នក
> សម្រាប់អ្នកបម្រើប្រុសរបស់អ្នក សម្រាប់អ្នកបម្រើស្រីរបស់អ្នក
> សម្រាប់អ្នកឈ្នួលរបស់អ្នក និងសម្រាប់ជនបរទេសដែលស្នាក់នៅជាមួយអ្នក។
> ហើយសម្រាប់សត្វពាហនៈរបស់អ្នក និងសម្រាប់សត្វព្រៃដែលនៅក្នុងស្រុករបស់អ្នក
> នោះផលកើនទាំងអស់របស់ដីនឹងជាអាហារ។
> ហើយអ្នកត្រូវរាប់សប្ប័ទនៃឆ្នាំចំនួនប្រាំពីរ គឺប្រាំពីរដងនៃប្រាំពីរឆ្នាំ
> ហើយរយៈពេលនៃសប្ប័ទនៃឆ្នាំទាំងប្រាំពីរនោះ
> នឹងមានដល់អ្នកជាសែសិបប្រាំបួនឆ្នាំ។ លេវីវិន័យ 25:2–8។

នៅពេលដែល Miller បានយល់ឃើញអំពីការជំនុំជម្រះទាស់នឹងសាសន៍អ៊ីស្រាអែល ដោយសារការបំពានការសម្រាកថ្ងៃសប្ប័ទសម្រាប់ដីនៅក្នុងជំពូកម្ភៃប្រាំមួយ គាត់បានអនុវត្តគោលការណ៍ថា មួយថ្ងៃតំណាងឲ្យមួយឆ្នាំ ហើយបានរកឃើញថា មួយឆ្នាំមានបីរយហុកសិបថ្ងៃ ហើយថា ប្រាំពីរដងនៃបីរយហុកសិប គឺពីរពាន់ប្រាំរយម្ភៃឆ្នាំនៃការផ្តន្ទាទោស ដោយសារការបំពានសេចក្តីសញ្ញា។ នេះគឺជាសេចក្តីពិតខាងទំនាយដំបូងដែលគាត់បានរកឃើញ។ វាជាមូលដ្ឋាននៃសេចក្តីពិតទាំងឡាយដែលបានបង្កើតជាមូលដ្ឋានដែលព្រះគ្រីស្ទបានដាក់តាមរយៈកិច្ចការរបស់ Miller។ ត្រែយូបិលគឺជាការប្រកាសអំពីការរំដោះ និងសេរីភាព។

ត្រែទីប្រាំពីរគឺអ៊ីស្លាមនៃវេទនាទីបី។

> ប៉ុន្តែនៅក្នុងគ្រានៃសំឡេងរបស់ទេវតាទីប្រាំពីរ
> នៅពេលដែលគាត់ចាប់ផ្តើមផ្លុំត្រែ អាថ៌កំបាំងរបស់ព្រះនឹងត្រូវបានបញ្ចប់

ដូចដែលទ្រង់បានប្រកាសដល់ពួកអ្នកបម្រើរបស់ទ្រង់ គឺពួកហោរា។វិវរណៈ 10:7។

ត្រែទីប្រាំពីរនៃសាសនាអ៊ីស្លាម គឺជាសេចក្តីពិតទំនាយខាងក្រៅ ហើយត្រែយ៉ូប៊ីល គឺជាសេចក្តីពិតទំនាយខាងក្នុងអំពីការរាប់ជាសុចរិតដោយសេចក្តីជំនឿ—ការរំដោះចេញពីអំពើបាប ដែលតាមបងស៊ី វ៉ាយត៍ នោះគឺជាទេវតាទីបីយ៉ាងពិតប្រាកដ។
នៅក្នុងរយៈពេលដែលត្រែទីប្រាំពីរកំពុងបន្លឺឡើង
នោះអាថ៌កំបាំងនៃព្រះគ្រីស្ទនៅក្នុងអ្នក ដែលជាសេចក្តីសង្ឃឹមនៃសិរីល្អ
នឹងត្រូវបានធ្វើឲ្យគ្រប់លក្ខណ៍ ខណៈដែលព្រះគ្រីស្ទរួមបញ្ចូលព្រះលក្ខណៈរបស់ទ្រង់ជាមួយនឹងមនុស្សលក្ខណៈរបស់មួយសែនបួនម៉ឺនបួនពាន់នាក់។
អ្នកដែលពេលនោះទទួលត្រារបស់ព្រះ នឹងប្រកាសសារត្រៃមានមួយ
ដែលត្រូវបានតំណាងថាជាវេទនាទីបី ហើយក៏ជាការព្រមានរបស់ទេវតាទីបីដែរ។
វេទនាទីបីផ្តល់អំណាចដល់សាររបស់ទេវតាទីបី នៅពេលដែលទេវតា
ដែលមិនមែនជាបុគ្គលផ្សេងក្រៅពីព្រះយេស៊ូវគ្រីស្ទ
ទ្រង់យាងចុះមកដោយមានសារមួយនៅក្នុងព្រះហស្តរបស់ទ្រង់។

នៅពេលដែលយើងកំណត់សម្គាល់ថា វាគឺជាព្រះបន្ទូលទំនាយអំពីវេទនាទីមួយ និងទីពីរ
ដែលបានប្រទានអំណាចដល់សាររបស់ទេវតាទីមួយ ហើយជាព្រះបន្ទូលទំនាយអំពីវេទនាទីបី
ដែលប្រទានអំណាចដល់សាររបស់ទេវតាទីបី
នោះយើងកំពុងកំណត់អត្តសញ្ញាណត្រែទាំងឡាយថាជា
«សេចក្តីជំនុំជម្រះដែលត្រូវបាននាំមកលើមេ
ដោយផ្ទាល់ ហើយតបទៅនឹងការបង្ខំឲ្យគោរពថ្ងៃអាទិត្យ»។
សេចក្តីជំនុំជម្រះដោយព្រះហឫទ័យទ្រង់ទាំងនោះ ជាពិសេសត្រែវេទនាបីចុងក្រោយ
ស្របគ្នា និងស្មើគ្នាជាប៉ារ៉ាឡែលនឹងសារព្រមានរបស់ទេវតាបីរូបនៅក្នុងវិវរណៈ ជំពូក ១៤។ វេទនាពីរ និងទេវតាពីរនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមីឡេរីត ហើយវេទនាទីបី
និងទេវតាទីបីនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់មនុស្សមួយសែនបួនម៉ឺនបួនពាន់នាក់។
នៅក្នុងប្រវត្តិដើមនៃទេវតាទីមួយ និងទីពីរ សារអំពីការបើកនៃសេចក្តីជំនុំជម្រះ
ត្រូវបានប្រទានអំណាចដោយការបំពេញនៃសាសនាឥស្លាមនៃវេទនាទីមួយ និងទីពីរ។
នៅក្នុងប្រវត្តិបញ្ចប់នៃទេវតាទីបី
សារដែលប្រកាសអំពីការបិទបញ្ចប់នៃសេចក្តីជំនុំជម្រះ
ត្រូវបានប្រទានអំណាចដោយការបំពេញនៃសាសនាឥស្លាមនៃវេទនាទីបី។

អំណាចដែលបានប្រទាននៅដើម និងនៅចុងក្រោយ
ត្រូវបានតំណាងដោយទេវតានៃគម្ពីរវិវរណៈ ជំពូក ១០ និង ១៨
«ដែលមិនមែនជាបុគ្គលណាផ្សេងក្រៅពីព្រះយេស៊ូវគ្រីស្ទឡើយ»។
សារខាងក្រៅនៃសាសនាអ៊ីស្លាម និងសារខាងក្នុងនៃការជំនុំជម្រះ
គឺជាត្រែវេទនាទីបីខាងក្រៅ ហើយសារខាងក្នុងនៃការជំនុំជម្រះ គឺជាត្រែរបស់ទេវតាទីបី។
ត្រែខាងក្រៅនៃសាសនាអ៊ីស្លាម គឺជាការព្យាករណ៍នៃរយៈពេលពីរពាន់ប្រាំរយម្ភៃឆ្នាំ
ហើយត្រែខាងក្នុងរបស់ទេវតាទីបី គឺជារយៈពេលពីរពាន់បីរយឆ្នាំ។ ទាំងពីរនេះបានមកដល់
ហើយបានបន្លឺឡើង នៅពេលបើកការជំនុំជម្រះមនុស្សស្លាប់
ហើយទាំងពីរនេះក៏បានមកដល់ម្តងទៀត នៅពេលបើកការជំនុំជម្រះមនុស្សរស់។

ទេវតានៃវិវរណៈ ជំពូក ១០ បានចុះមកនៅថ្ងៃទី ១១ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៨៤០
ដើម្បីបំពេញទំនាយអំពីសាសនាអ៊ីស្លាម ហើយក្នុងការធ្វើដូច្នោះ
ទេវតានោះបានជានិមិត្តរូបនៃការចុះមករបស់ទេវតានៃវិវរណៈ ជំពូក ១៨

ជាមួយនឹងការបំពេញទំនាយមួយអំពីសាសនាអ៊ីស្លាម។ សេចក្តីជំនុំជម្រះរបស់ព្រះលើការបះបោរនៃច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យនៅឆ្នាំ ៣២១ ហើយបន្ទាប់មកម្តងទៀតនៅឆ្នាំ ៥៣៨ ត្រូវបានតំណាងដោយត្រែទាំងប្រាំមួយដំបូង ហើយសេចក្តីជំនុំជម្រះរបស់ទ្រង់ចំពោះការបះបោរនៃច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យដែលនឹងមកដល់ឆាប់ៗនេះ ត្រូវបានតំណាងដោយត្រែទីប្រាំពីរ ដែលជាវេទនាទីបី ហើយក៏ជាទេវតាទីបីផងដែរ។ សារព្រមានអំពីការចាប់ផ្តើមនៃសេចក្តីជំនុំជម្រះនៅថ្ងៃទី ២២ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៨៤៤ និងសារព្រមានអំពីសេចក្តីជំនុំជម្រះរបស់មនុស្សរស់នៅថ្ងៃទី 9/11 ត្រូវបានប្រទានអំណាចដោយទេវតាទីប្រាំពីរ ក្នុងលំដាប់ដែល Jones បានដាក់បង្ហាញ។ ទេវតាត្រែប្រាំមួយរូបនៅក្នុងជំពូក ៨ និង ៩ បន្ទាប់មកនៅក្នុងជំពូក ១០ ទេវតានោះបានចុះមក ដែលមិនមែនជាបុគ្គលណាទាបជាងព្រះយេស៊ូវគ្រីស្ទឡើយ។ ទ្រង់ជាទីប្រាំពីរ ក្នុងលំដាប់នៃពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងជំពូក ១១ ត្រូវបានបន្តដោយវេទនាទីបី គឺជាត្រែទីប្រាំពីរ ដែលបានចាប់ផ្តើមបន្លឺឡើងនៅឆ្នាំ ១៨៤៤ ប៉ុន្តែជាទីប្រាំបីនៅក្នុងស៊េរីនៃពួកទេវតា ដែលនាំទៅកាន់ទេវតាទីប្រាំបួន ទីដប់ និងទីដប់មួយ នៅក្នុងវិវរណៈ ជំពូក ១៤។

សាររបស់ទេវតាទីបី មិនអាចញែកឲ្យដាច់ពីសាររបស់ទេវតាទីមួយ និងទីពីរបានឡើយ ប៉ុន្តែវាក៏មិនអាចបំបែកចេញពីត្រែទាំងប្រាំពីរនៃការវិនិច្ឆ័យរបស់ព្រះលើការបោះបង់ជំនឿដែរ។ ត្រែទាំងបួនដំបូងនៃការវិនិច្ឆ័យ ក្នុងជំពូកទីប្រាំបីនៃវិវរណៈ បង្ហាញអំពីការរលាយបាត់ទៅជាបន្តបន្ទាប់នៃចក្រភពរ៉ូមខាងលិច បន្ទាប់ពីច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យដំបូងរបស់កុងស្តង់ទីន នៅឆ្នាំ 321 ហើយបានចាប់ផ្តើមនៅពេលដែលគាត់បានបំបែកចក្រភពជាខាងកើត និងខាងលិច នៅឆ្នាំ 330។

> «កាលណាប្រទេសជាតិរបស់យើង ក្នុងក្រុមប្រឹក្សានីតិបញ្ញត្តិរបស់ខ្លួន នឹងអនុម័តច្បាប់ដើម្បីចងបង្ខំមនសិការរបស់មនុស្សទាក់ទងនឹងសិទ្ធិសាសនារបស់ពួកគេ ដោយបង្ខំឲ្យគោរពថ្ងៃអាទិត្យ ហើយប្រើអំណាចសង្កត់សង្កិនប្រឆាំងនឹងអស់អ្នកដែលកាន់រក្សាថ្ងៃសប្ប័ទថ្ងៃទីប្រាំពីរ នោះក្រឹត្យវិន័យរបស់ព្រះ នឹងត្រូវបានធ្វើឲ្យទុកជាមោឃៈនៅក្នុងស្រុករបស់យើង តាមន័យជាក់ស្តែងគ្រប់ប្រការ ហើយការក្បត់ជាតិនឹងត្រូវបានតាមមកដោយសេចក្តីវិនាសជាតិ»។ Review and Herald, December 18, 1888.

គោលការណ៍នៃការបោះបង់ជំនឿថ្នាក់ជាតិដែលនាំមកនូវការបំផ្លាញថ្នាក់ជាតិ បានកើតមានលើជាតិរបស់កុងស្តង់ទីន ដោយចាប់ផ្តើមពីត្រែទាំងបួនដំបូង ដែលបាននាំឲ្យរ៉ូមខាងលិចឈានដល់ទីបញ្ចប់នៅឆ្នាំ 476។ រ៉ូមខាងកើតបានឈានដល់ទីបញ្ចប់របស់ខ្លួននៅឆ្នាំ 1453 ទោះបីជាតាមទំនាយ វាបានបាត់បង់អធិបតេយ្យភាពថ្នាក់ជាតិរបស់ខ្លួនរួចហើយនៅថ្ងៃទី 27 ខែកក្កដា ឆ្នាំ 1449 ក៏ដោយ។ មិនដូចបាប៊ីឡូន ដែលត្រូវបានផ្តួលរំលំក្នុងមួយរាត្រីទេ រ៉ូមទាំងខាងលិច និងខាងកើត ត្រូវបាននាំឲ្យឈានដល់ទីបញ្ចប់របស់ពួកវាជាបន្តបន្ទាប់។ ការរលំរលាយនៃរ៉ូមខាងលិចក្រោមត្រែទាំងបួនដំបូងនៅត្រឹមឆ្នាំ 476 តំណាងឲ្យការរលំរលាយនៃសហរដ្ឋអាមេរិកក្រោមត្រែបួន ដែលនៅកម្រិតមួយតំណាងឲ្យជំនាន់ទាំងបួននៃសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលបានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 1798 ហើយបញ្ចប់នៅក្រឹត្យច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យ។ ជំនាន់ទាំងបួននោះ ស្របគ្នានឹងជំនាន់ទាំងបួននៃអាដ្វេនទីស៊ឹម

ដែលស្របគ្នានឹងក្រុមជំនុំទាំងបួនដំបូងក្នុងវិវរណៈ ជំពូក 2 ហើយនឹងអំពើគួរស្អប់ខ្ពើមទាំងបួនដែលកើនឡើងជាលំដាប់ក្នុង អេសេគាល ជំពូក 8 និងរលកកណ្តូបទាំងបួនក្នុងសៀវភៅ យ៉ូអែល។

> ដ្បិតព្រះអម្ចាស់យេហូវ៉ាមានព្រះបន្ទូលដូច្នេះថា៖ តើនឹងកាន់តែខ្លាំងប៉ុណ្ណា នៅពេលដែលយើងចាត់បញ្ជូនការផ្តន្ទាទោសដ៏ធ្ងន់ធ្ងរទាំងបួនរបស់យើងមកលើក្រុងយេរូសាឡឹម គឺដាវ និងអំណត់អាហារ និងសត្វសាហាវដ៏គ្រោះថ្នាក់ និងជំងឺរាតត្បាត ដើម្បីកាត់ផ្តាច់មនុស្ស និងសត្វចេញពីវា? អេសេគាល 14:21។

ត្រែទីប្រាំ និងទីប្រាំមួយបាននាំឲ្យរ៉ូមខាងកើតដួលរលំ ហើយរ៉ូមខាងកើត ក្នុងទំនាក់ទំនងនៃការព្យាករណ៍ជាមួយរ៉ូមខាងលិច តំណាងឲ្យរដ្ឋ។ រ៉ូមខាងលិចតំណាងឲ្យព្រះវិហារ។ រ៉ូមខាងលិចក៏តំណាងឲ្យសហរដ្ឋអាមេរិកផងដែរ ដែលត្រូវបានយកឈ្នះមុនគេ ដូចជារ៉ូមខាងលិចបានត្រូវយកឈ្នះដែរ។

> «នៅពេលដែលអាមេរិក ដែនដីនៃសេរីភាពខាងសាសនា នឹងរួបរួមជាមួយនឹងសាសនាចក្រប៉ាប ក្នុងការបង្ខំលើមនសិការ និងបង្ខំមនុស្សឲ្យគោរពថ្ងៃសប្ប័ទមិនពិត នោះប្រជាជននៃគ្រប់ប្រទេសនៅលើផែនដីទាំងមូល នឹងត្រូវបាននាំឲ្យធ្វើតាមគំរូរបស់នាង»។ Testimonies, volume 6, 18.

សូរត្រាំប៉ែតបួនដំបូងតំណាងឲ្យជំនាន់បួននៃប្រវត្តិសាស្ត្រអាមេរិក ហើយនៅពេលសហរដ្ឋអាមេរិកដួលរលំ នោះដែនដីដ៏រុងរឿងនៃខ ៤១ ក្នុង ដានីយ៉ែល ១១ ទើបតែបានដួលរលំផងដែរ ហើយឧបសគ្គបន្ទាប់គឺអេហ្ស៊ីប ដែលជានិមិត្តរូបនៃសាសន៍ទាំងអស់ដែលនៅសល់នៅពិភពលោក។ បន្ទាប់មក អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលជាស្តេចទាំងដប់ យល់ព្រមប្រគល់នគរទីប្រាំពីររបស់ពួកគេទៅឲ្យសម្តេចប៉ាប សម្រាប់ «មួយរយៈខ្លី—មួយម៉ោង» ក្នុងវិវរណៈ ១៧។ ការនេះកើតឡើងនៅក្នុងពិធីខួបកំណើតរបស់ហេរ៉ូឌ នៅពេលដែលគាត់សន្យាផ្តល់ពាក់កណ្តាលនៃនគររបស់គាត់។ នៅក្នុងពិធីខួបកំណើតរបស់ហេរ៉ូឌ ក្នុងម៉ោងនោះ សំណេរដោយដៃលេចឡើងលើហាយអនដៃញជាំង ហើយបេលសាសារត្រូវបានសម្លាប់។ ម៉ោងនោះមកដល់នៅពេលច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យ ហើយបន្តរហូតដល់ការបិទបញ្ចប់នៃពេលវេលាសាកល្បងរបស់មនុស្សជាតិ។ នគរទីប្រាំពីរត្រូវបានយកឈ្នះ ដូចដែលបានបង្ហាញជាគំរូដោយការបំផ្លាញជញ្ជាំងកុងស្តង់ទីណូបល ដែលបានដួលចុះនៅឆ្នាំ ១៤៥៣។ ចាប់ពីច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យនៅសហរដ្ឋអាមេរិក ដូចដែលបានបង្ហាញជាគំរូដោយឆ្នាំ ១៤៤៩ រហូតដល់ការដួលរលំនៃកុងស្តង់ទីណូបលនៅឆ្នាំ ១៤៥៣ គឺជាបួនឆ្នាំនិមិត្តរូប។ សម្តេចប៉ាបបានទទួលរបួសមរណៈរបស់ខ្លួននៅឆ្នាំ ១៧៩៨។

នៅក្នុង ដានីយ៉ែល ជំពូក ១១ ខ ៤០ អំណាចសម្តេចប៉ាបបានដួលរលំនៅឆ្នាំ ១៧៩៨ នៅពេលចុងបញ្ចប់។ បន្ទាប់មក ស្តេចនៃភាគខាងត្បូងបានដួលរលំនៅឆ្នាំ ១៩៨៩ នៅពេលចុងបញ្ចប់។ សហរដ្ឋអាមេរិកដួលរលំនៅក្នុងខ ៤១ ហើយអេហ្ស៊ីបដួលរលំនៅក្នុងខ ៤២ ហើយអំណាចសម្តេចប៉ាបមកដល់ការដួលរលំលើកទីពីរ

និងលើកចុងក្រោយរបស់វានៅក្នុងខ ៤៥។

> «ពីការកើនឡើង និងការធ្លាក់ចុះនៃប្រជាជាតិទាំងឡាយ
> ដូចដែលបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងសៀវភៅដានីយ៉ែល និងវិវរណៈ
> នោះយើងត្រូវរៀនថា សិរីល្អខាងក្រៅ និងខាងលោកីយ៍សុទ្ធសាធ
> គឺឥតតម្លៃប៉ុណ្ណា។ បាប៊ីឡូន ជាមួយនឹងអំណាច និងភាពរុងរឿងទាំងអស់របស់វា
> ដែលពិភពលោករបស់យើងមិនដែលបានឃើញដូចនោះទៀតឡើយ
> តាំងពីពេលនោះមក—អំណាច និងភាពរុងរឿងដែលចំពោះមនុស្សនៅសម័យនោះ
> ហាក់ដូចជាមានស្ថិរភាព
> និងស្ថិតស្ថេរយូរអង្វែងយ៉ាងខ្លាំង—តើវាបានរលាយបាត់ទៅយ៉ាងសព្វគ្រប់ប៉ុណ្ណា!
> ដូចជា «ផ្កានៃស្មៅ» វាបានវិនាសបាត់ទៅហើយ។ យ៉ាកុប 1:10។ ដូច្នេះហើយ
> អាណាចក្រមេឌ្រ-ពែរ្ស និងអាណាចក្រក្រិក និងរ៉ូម ក៏បានវិនាសបាត់ទៅដូចគ្នា។
> ហើយអ្វីៗទាំងអស់ដែលមិនមានព្រះជាគ្រឹះរបស់ខ្លួន ក៏វិនាសទៅដូច្នោះដែរ។
> មានតែអ្វីដែលបានភ្ជាប់ជាប់នឹងព្រះបំណងរបស់ទ្រង់
> និងសម្តែងលក្ខណៈរបស់ទ្រង់ប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចស្ថិតស្ថេរបាន។
> គោលការណ៍របស់ទ្រង់ គឺជារបស់តែមួយគត់ដែលមានស្ថិរភាព
> ដែលពិភពលោករបស់យើងស្គាល់»។ Prophets and Kings, 548.

ការដួលរលំនៃសហរដ្ឋអាមេរិក (ហោរាក្លែងក្លាយ) នៅក្នុងខទីសែសិបមួយ ត្រូវបានតំណាងជាមុនដោយឆ្នាំ 1449 ហើយការដួលរលំនៃអេហ្ស៊ីប (នាគ) នៅក្នុងខទីសែសិបពីរ ត្រូវបានតំណាងជាមុនដោយឆ្នាំ 1453 ហើយអំណាចសម្តេចប៉ាប (សត្វសាហាវ) មកដល់ទីបញ្ចប់របស់វា ដោយគ្មានអ្នកណាជួយ ដូចដែលបានតំណាងជាមុនដោយឆ្នាំ 1798។ ហោរាក្លែងក្លាយ និងនាគ ត្រូវបានទម្លាក់ចុះដោយអំណាចត្រែ ហើយសត្វសាហាវ ត្រូវបានទម្លាក់ចុះដោយអំណាចនាគ។

លេខបួនជានិមិត្តសញ្ញានៃការរលាយបាត់នៃនគរមួយ។ នគររបស់អាឡិចសាន់ឌ័របានបំបែកខ្ញែកទៅជានគរបួន ហើយអេស៊ើព្ទបានធ្លាក់ចុះនៅសមុទ្រក្រហមក្នុងជំនាន់ទីបួន ហើយអ៊ីស្រាអែលកំពុងក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអាទិត្យក្នុងអំពើគួរស្អប់ខ្ពើមទីបួននៃអេសេគាល ជំពូក ៨។ ជំនាន់ទាំងបួននៃប្រូតេស្តង់និយម និងពួកសាធារណរដ្ឋនិយមក្នុងសត្វចម្លែកនៃផែនដី បានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 1798 ហើយបញ្ចប់នៅច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យដែលនឹងមកដល់ក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ សម្រាប់ស្នែងទាំងពីរ។ សាលក្រមដ៏សាហាវទាំងបួនរបស់អេសេគាលមកលើក្រុងយេរូសាឡឹម បង្ហាញជារូបភាពនៃសាលក្រមទាំងបួនមកលើសហរដ្ឋអាមេរិក ហើយសាលក្រមទាំងបួននោះមកលើនគរទីប្រាំមួយនៃព្រះបន្ទូលទំនាយក្នុងព្រះគម្ពីរ ជាគំរូនៃរយៈពេលបួនឆ្នាំចាប់ពី 1449 ដល់ 1453 នៅពេលដែលនគរទីប្រាំពីរនៃព្រះបន្ទូលទំនាយក្នុងព្រះគម្ពីរ យល់ព្រមប្រគល់ពាក់កណ្តាលនគររបស់ពួកគេដល់សាសនាចក្របាប ក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងសាសនាចក្រ និងរដ្ឋ ដែលស្រីពេស្យានៃទីរ៉ុសគ្រប់គ្រងលើវា។

ឆ្នាំបួននៃ 1449 ដល់ 1453 តំណាងឲ្យការរលត់ទៅនៃនគរទីប្រាំពីរ នៅពេលច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យ ហើយក៏តំណាងឲ្យអំឡុងពេលនៃការរលត់ទៅនៃនគរទីប្រាំបី ពីច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យ រហូតដល់ការបិទបញ្ចប់នៃពេលសាកល្បងផងដែរ។

ការឈ្នះលើអហេ្សីប ដែលជាពិភពលោក ហើយក៏ជានាគដែលត្រូវបានប្រគល់ឲ្យអំណាចសម្តេចប៉ាបផងដែរ គឺជាហ្វ្រាក់គាល់មួយនៅដើមអំឡុងពេលដែលត្រូវបាននិមិត្តរូបដោយឆ្នាំបួននៃ 1449 ដល់ 1453។ ការនេះកំណត់សម្គាល់ការដួលរលំនៃក្រុងស្តង់ទីណូបុល នៅពេលចប់ហាប់ថ្ងៃអាទិត្យ ហើយបន្ទាប់មកមុតងទៀតនៅពេលមីកែលឈរឡើង។ នៅពេលមីកែលឈរឡើង ទេវតាទាំងបួនត្រូវបានដោះលែងយ៉ាងពេញលេញ ស្របតាមការបំផុសគំនិត។

> «ខ្ញុំបានឃើញថា ទេវតាទាំងបួននឹងកាន់ខ្យល់ទាំងបួនទុករហូតដល់កិច្ចការរបស់ព្រះយេស៊ូវនៅក្នុងទីបរិសុទ្ធបានបញ្ចប់ ហើយបន្ទាប់មក នឹងមកដល់គ្រោះកាចទាំងប្រាំពីរចុងក្រោយ»។ Early Writings, 36.

ការបង្ហែចកែជាបួននៃគររបស់អាឡិចសាន់ឌ័រ ត្រូបែនលើមខាងលិច ខ្យល់បួនត្រូវបានដោះលែងលើមខាងកើត ការវិនិច្ឆ័យដ៏ធ្ងន់ធ្ងរបួនប្រការលើក្រុងយេរូសាឡឹម ខ្យល់បួនត្រូវបានដោះលែងនៅពេលអំណាចសម្តេចប៉ាបឈានដល់ទីបញ្ចប់របស់វា ដោយគ្មាននរណាជួយ។ ដោយបានបង្ហាញនូវនិមិត្តសញ្ញាព្យាករណ៍ទាំងនេះរួចហើយ យើងនឹងពិចារណាអំពីវេទនាលើកទីពីរ ក្នុងបរិបទនៃការអនុវត្តវាទៅលើចុងហាប់ថ្ងៃអាទិត្យដែលនឹងមកដល់ក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ។

ក្រុមប្រឹក្សាហ្វ្លរ៉ង់ស៊

នៅឆ្នាំ 1439 នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សា Florence (ដែលក៏ត្រូវបានហៅថា សហភាពនៃ Florence ផងដែរ) តំណាងនៃសាសនាចក្រអORTHODOX ខាងកើត (ដឹកនាំដោយអធិរាជប៊ីហ្សង់ទីន John VIII Palaiologos និងអយ្យកោនៃ Constantinople) បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងផ្លូវការមួយស្តីពីសហភាពជាមួយសាសនាចក្រកាតូលិករ៉ូម។ ពួកគេបានយល់ព្រមទទួលស្គាល់សម្តេចប៉ាបនៃរ៉ូមថាជាប្រមុខ (អំណាចកំពូល) នៃសាសនាចក្រទាំងមូល។

> ដ្បិត ប្តីជាក្បាលរបស់ប្រពន្ធ ដូចជាព្រះគ្រីស្ទទ្រង់ជាក្បាលរបស់ក្រុមជំនុំដែរ ហើយទ្រង់ជាព្រះសង្គ្រោះនៃរូបកាយ។ អេភេសូរ ៥:២៣

លិទ្ធិជំនឿនីសេ

ព្រះចៅអធិរាជ និងបុព្វបុរសសាសនាចារ្យ បានទទួលយក «ប្រការហ្វីលីយ៉ូក្វេ» ក្នុងសេចក្តីប្រកាសជំនឿនីសេ ដែលជាការបន្ថែមមួយចូលទៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជំនឿនីសេ ដោយអះអាងថា ព្រះវិញ្ញាណបរិសុទ្ធយាងចេញមកពីព្រះបិតា និងពីព្រះបុត្រាផង។ សេចក្តីប្រកាសជំនឿនីសេ គឺជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយក្នុងចំណោមសេចក្តីថ្លែងការណ៍សំខាន់បំផុត និងត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយបំផុតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃជំនឿកាតូលិក។ សេចក្តីប្រកាសជំនឿនីសេ គឺជាសេចក្តីសង្ខេបជាផ្លូវការនៃជំនឿស្នូលរបស់កាតូលិក។ ដើមឡើយ វាត្រូវបានសរសេរឡើងដើម្បីការពារសេចក្តីពិតអំពីថា ព្រះយេស៊ូវគ្រីស្ទជានរណា។ នៅឆ្នាំ 325 មានវិវាទដ៏ធំមួយបានកើតឡើង ពីព្រោះបូជាចារ្យម្នាក់ឈ្មោះ អារីយុស

បានបង្រៀនថា ព្រះយេស៊ូវត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយព្រះជាម្ចាស់ជាព្រះបិតា ហើយមិនមែនជាព្រះយ៉ាងពេញលេញទេ។

អធិរាជ កុងស្តង់ទីន បានកោះហៅ ក្រុមប្រឹក្សានីកាយ៉ា លើកទីមួយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានោះ។ ក្រុមប្រឹក្សានេះបានបញ្ជាក់យ៉ាងមាំមួនថា ព្រះយេស៊ូវជាព្រះយ៉ាងពេញលេញ «មានសារជាតិដូចគ្នា» នឹងព្រះបិតា។ ក្រោយមក សេចក្តីជំនឿនេះត្រូវបានពង្រីកបន្ថែមនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាកុងស្តង់ទីណូប៉ុល នៅឆ្នាំ 381។ ត្រង់ចំណុចនេះ គួរត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា សេចក្តីជំនឿនីកាយ៉ា ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់កុងស្តង់ទីនទីមួយ ហើយវានឹងក្លាយជាបញ្ហាមួយសម្រាប់កុងស្តង់ទីនចុងក្រោយ គឺកុងស្តង់ទីនទីដប់មួយ ដែលជាអធិរាជចុងក្រោយនៃអាណាចក្របៃហ្សង់ទីនខាងកើត។ កុងស្តង់ទីនដ៏មហិមា ដែលជាទីមួយ
ត្រូវបានលើកបង្ហាញជាញឹកញាប់ថាជាប្រធានបទមួយនៅក្នុងទំនាយព្រះគម្ពីរ។ ទ្រង់ជាអ្នកគ្រប់គ្រងនៅដើមកំណើតនៃអាណាចក្រខាងកើត ហើយដូច្នេះ ទ្រង់ក៏ជានិមិត្តរូបនៃអ្នកគ្រប់គ្រងនៅចុងបញ្ចប់នៃអាណាចក្រខាងកើតផងដែរ។ ការពិតដែលថា សេចក្តីជំនឿនីកាយ៉ា ជាធាតុមួយនៃទាំងប្រវត្តិសាស្ត្រដើម និងប្រវត្តិសាស្ត្រចុងបញ្ចប់ ត្រូវតែត្រូវបានកត់សម្គាល់ដោយសិស្សនៃទំនាយ ប្រសិនបើពួកគេចង់យល់អំពីគោលការណ៍នៃអាល់ហ្វា និង អូមេហ្គា។

នៅឆ្នាំ 381 សេចក្តីជំនឿនីសេនេ
ត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពដោយបន្ថែមគោលលទ្ធិនៃភើហ្គាតូរី គោលលទ្ធិនៃអ៊ើការីស្ទ៍ ព្រមទាំងការទទួលស្គាល់ការប្រើនំប៉័ងឥតដំបែសម្រាប់អ៊ើការីស្ទ៍ ដែលជាទម្លាប់របស់ឡាតាំង។ សេចក្តីជំនឿឆ្នាំ 381 ក៏បានទទួលយកការយល់ដឹងបែបកាតូលិកអំពីអំពើបាបដើម និងជីវិតក្រោយសេចក្តីស្លាប់ផងដែរ។ វាបានបញ្ចប់ដោយឃ្លាសំខាន់នេះថា៖ «យើងក៏កំណត់ផងដែរថា អាសនៈបរិសុទ្ធខាងសាវក និងសម្តេចប៉ាបរ៉ូម កាន់កាប់អាទិភាពលើពិភពលោកទាំងមូល ហើយជាតំណាងពិតរបស់ព្រះគ្រីស្ទ»។

នៅក្រុមប្រឹក្សាហ្វ្លរ៉ង់ស៍
កំណែដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពមួយទៀតត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី ៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៤៣៩ គឺ ១៤ ឆ្នាំមុនពេលកុងស្តង់ទីណូប៉ុលធ្លាក់ទៅក្រោមអំណាចអូតូម៉ង់តួកគីនៅឆ្នាំ ១៤៥៣។ សហភាពនោះត្រូវបានចុះហត្ថលេខាក្រោមសម្ពាធនយោបាយយ៉ាងខ្លាំង។ អាណាចក្របៃហ្សង់ទីនកំពុងស្ថិតក្នុងភាពអស់សង្ឃឹម ដើម្បីស្វែងរកជំនួយយោធាពីភាគខាងលិចប្រឆាំងនឹងអូតូម៉ង់ដែលកំពុងរុលទៅមុខ។ នៅពេលប្រតិភូក្រិកត្រឡប់ទៅមាតុភូមិវិញ កិច្ចព្រមព្រៀងនោះត្រូវបានបដិសេធយ៉ាងខ្លាំងដោយភាគច្រើននៃបព្វជិត ព្រះសង្ឃ និងប្រជាជនសាមញ្ញនៅភាគខាងកើត។ ភាគច្រើននៃអភិបាលដែលបានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ក្រោយមកបានដកការគាំទ្ររបស់ខ្លួនវិញ។ សហភាពនោះមិនដែលត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងពេញលេញឡើយ ហើយត្រូវបានសាសនាចក្រអរតូដក់ខាងកើតបដិសេធជាផ្លូវការនៅក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំបន្ទាប់។ នៅពេលដែលកុងស្តង់ទីណូប៉ុលធ្លាក់នៅឆ្នាំ ១៤៥៣

សហភាពនោះបានដួលរលំជាក់ស្តែងរួចទៅហើយ។ អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រជាញឹកញាប់ពិពណ៌នាវាថា ជាសហភាពនយោបាយមួយដែលបានបរាជ័យ ដោយសារការតស៊ូប្រឆាំងយ៉ាងជ្រាលជ្រៅខាងទេវវិទ្យា វប្បធម៌ និងពីសំណាក់ប្រជាជនទូទៅ។

នៅក្រុមប្រឹក្សានីកយ៉ោលើកទីមួយ ក្នុងឆ្នាំ ៣២៥ គេបានអនុម័តលទ្ធិសាស្ត្រនីកយ៉ោ។ វាត្រូវបានសម្គាល់ថា មុនឆ្នាំ ៣៣០ ចំនួនប្រាំឆ្នាំ ជាពេលដែលរយៈពេល ៣៦០ ឆ្នាំនៃដានីយ៉ែល ១១:២៤ ដែលត្រូវបានតំណាងជា «មួយកាល» បានបញ្ចប់។

> គាត់នឹងចូលទៅដោយសុខសាន្ត
> សូម្បីតែទៅដល់ទីកន្លែងដ៏មានជីជាតិបំផុតនៃខេត្តនោះផង;
> ហើយគាត់នឹងធ្វើអ្វីដែលបុព្វបុរសរបស់គាត់មិនបានធ្វើ
> ឬបុព្វបុរសនៃបុព្វបុរសរបស់គាត់ក៏មិនបានធ្វើដែរ;
> គាត់នឹងបែងចែកក្នុងចំណោមពួកគេនូវរបស់រឹបអូស យកទ្រព្យបល្ន់
> និងទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយ៖ មែនហើយ
> គាត់នឹងគ្រោងឧបាយកលរបស់គាត់ទាស់នឹងបន្ទាយមាំមួនទាំងឡាយ
> សូម្បីតែសម្រាប់មួយរយៈកាល។ ដានីយ៉ែល 11:24។

ឆ្នាំ ៣១ មុនគ្រិស្តសករាជ និងឆ្នាំ ៣៣០ ទាំងពីរសម្គាល់ «ពេលវេលាដែលបានកំណត់» នៃខទីម្ភៃប្រាំពីរ និងខទីម្ភៃប្រាំបួន នៃដានីយ៉ែល ជំពូក ១១។

> ហើយចិត្តរបស់ស្តេចទាំងពីរនេះ នឹងប៉ងធ្វើអំពើអាក្រក់
> ហើយពួកគេនឹងនិយាយពាក្យកុហកនៅតុតែមួយ
> ប៉ុន្តែការនោះនឹងមិនចម្រើនឡើយ ដ្បិតទីបញ្ចប់នៅតែស្ថិតនៅពេលកំណត់។ ...
> នៅពេលកំណត់ នោះគាត់នឹងត្រឡប់មកវិញ ហើយចេញមកទល់នឹងទិសខាងត្បូង
> ប៉ុន្តែវានឹងមិនដូចលើកមុន ឬដូចលើកក្រោយឡើយ។ ដានីយ៉ែល 11:27, 29.

ការចាប់ផ្តើម (330) និងការបញ្ចប់ (1449–1453) នៃខ្សែព្យាករណ៍នៃរ៉ូមខាងកើត ត្រូវបានតំណាងដោយអធិរាជក្នុងស្តង់ទីនទីមួយ និងអធិរាជក្នុងស្តង់ទីនចុងក្រោយ។ អាល់ហ្វា និងអូមេហ្គា នៃខ្សែព្យាករណ៍នៃរ៉ូមខាងកើត ដែលត្រូវបានហៅថា ចក្រភពប៊ីហ្សង់ទីន មានទំនាក់ទំនងនឹងការបញ្ចប់នៃរ៉ូមអធិរាជរយៈពេលបីរយហុកសិបឆ្នាំ ដែលបានគ្រប់គ្រងយ៉ាងកំពូលចាប់ពីសមរភូមិអាក់ទីអ៊ុំ នៅឆ្នាំ 31 មុន គ.ស. រហូតដល់ឆ្នាំ 330 ហើយបន្តទៅដល់ឆ្នាំ 1453។ មុនសមរភូមិអាក់ទីអ៊ុំ នៅឆ្នាំ 31 មុន គ.ស. ម៉ាក អានតូនី និងអូហ្គុស្ទុស សេសារ បាននិយាយពាក្យកុហកនៅតុតែមួយ ដែលមិនបានរីកចម្រើនឡើយ។ មុនឆ្នាំ 330 នៅឆ្នាំ 325 សេចក្តីជំនឿនីសអោ ត្រូវបានអនុម័ត។ មុនឆ្នាំ 1453 កំណែដែលបានកែសម្រួលនៃសេចក្តីជំនឿនីសអោដែលនោះ ត្រូវបានអនុម័ត។ មុនឆ្នាំ 31 មុន គ.ស. ឥស្សរជននយោបាយពីររូបបាននិយាយពាក្យកុហកនៅតុតែមួយ។ នៅឆ្នាំ 325 ពាក្យកុហកខាងវិញ្ញាណត្រូវបាននិយាយនៅតុតែមួយ។ សាក្សីទាំងពីរនោះកំណត់អត្តសញ្ញាណពាក្យកុហកខាងនយោបាយ និងខាងវិញ្ញាណ ដែលត្រូវបានអនុម័តនៅឆ្នាំ 1439 ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាហ្វ្លូរ៉ង់។ សេចក្តីជំនឿនីសអោដែលបានកែសម្រួលនោះ ត្រូវបានហៅថា ក្រឹត្យសហភាព។

សញ្ញាសម្គាល់ដំបូងនៃ «ការកុហកនៅតុមួយ» បានកើតឡើងមុនឆ្នាំ 31 មុន គ.ស. ហើយស្ថិតនៅរវាងក្រុមនយោបាយពីរនៃរ៉ូមបាកាន។

ពេលវេលាដែលបានកំណត់សម្រាប់ការកុហកទាំងនោះគឺឆ្នាំ 31 មុន គ.ស.
ហើយវាមានអ្នកសុទ្ធស ជានិមិត្តរូបនៃរ៉ូម ទាស់នឹងសហព័ន្ធមួយនៃបុរសម្នាក់
និងស្ត្រីម្នាក់ ដែលតំណាងឲ្យអេស៊ីប។ ការកុហកសំណុំទីពីរគឺនៅឆ្នាំ 325
ហើយពេលវេលាដែលបានកំណត់គឺឆ្នាំ 330។ ការកុហកសំណុំទីបីគឺនៅឆ្នាំ 1439
ហើយពេលវេលាដែលបានកំណត់គឺឆ្នាំ 1449–1453។ អ្នកដែលនៅតុនោះក្នុងឆ្នាំ 1439
តំណាងឲ្យរ៉ូមខាងលិច និងរ៉ូមខាងកើត
ដោយរ៉ូមខាងកើតស្វែងរកគោលដៅនយោបាយមួយ
តាមរយៈការយល់ព្រមលើការជជែកវែកញែកខាងសាសនា។ ឆ្នាំ 31 មុន គ.ស.
បន្ទាប់មកឆ្នាំ 330 ហើយបន្ទាប់មកឆ្នាំ 1453
តំណាងឲ្យការអនុវត្តបីជាន់នៃបន្ទាត់របស់រ៉ូម។

ការគំរាមកំហែងផ្នែកនយោបាយនៃសម្ព័ន្ធភាពរវាង Marc Antony និង Cleopatra
បានតំណាងជាគំរូដល់ការគំរាមកំហែងខាងវិញ្ញាណនៃលទ្ធិខុសឆ្គងអារីយ៉ាននិយម
នៅឆ្នាំ 325 ដែលបន្ទាប់មកវិញបានតំណាងជាគំរូដល់ការគំរាមកំហែងផ្នែកនយោបាយ
និងសាសនានៃជនទួរគីអ៊ីស្លាម នៅឆ្នាំ 1439។

សេចក្តីលទ្ធិទាំងឡាយនៃសេចក្តីជំនឿនីកអោ គឺជាការកុហក
ហើយគ្មានសេចក្តីពិតណាមួយនៅក្នុងវាទេ។ ឯកសារដែលបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី
៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៤៣៩ នៅក្រុមប្រឹក្សាហ្វ្លរ៉ង់ស៍ ត្រូវបានហៅថា ក្រឹត្យស្តីពីសហភាព
ហើយវាបានតំណាងឲ្យការកុហកដដែលទាំងនោះ និងច្រើនជាងនោះទៀត។
នៅពេលដែលប្រតិភូទាំងឡាយបានត្រឡប់ទៅកាន់ក្រុងស្តង់ទីណូបលវិញ នៅឆ្នាំ ១៤៣៩
ពួកគេត្រូវបានទទួលដោយកំហឹង និងការចោទប្រកាន់ថាបានក្បត់។
ពាក្យសម្តីមួយបានសាយភាយទៅថាៈ «ប្រសើរជាងមានពាក់ក្រមាទួរគី
ជាងមួកមីត្រារបស់សម្តេចប៉ាប»។

ការរួបរួមនោះ ត្រូវបានចុះហត្ថលេខាជាចម្បង ដោយសារតែព្រះចៅអធិរាជប៊ីហ្សង់ទីនត្រូវការជំនួយយោធាពីលោកខាងលិចយ៉ាងអស់សង្ឃឹម ដើម្បីតតាំងនឹងអូតូម៉ង់។
នៅពេលដែលបានច្បាស់ថា ជំនួយយោធាមានតិចតួចណាស់ (ឬគ្មានសោះ) នឹងមកដល់
ការគាំទ្រចំពោះការរួបរួមនោះក៏រលាយបាត់ទៅ។ ក្នុងឆ្នាំ 1450–1451
សភាសាសនាចក្រខាងកើតជាច្រើនបានបដិសេធការរួបរួមនោះ
ហើយបន្ទាប់ពីក្រុងស្តង់ទីនូបលបានដួលរលំនៅឆ្នាំ 1453
ការរួបរួមនោះក៏ត្រូវបានបោះបង់ចោលទាំងស្រុង។
លទ្ធផលចុងក្រោយនៃក្រឹត្យស្តីពីការរួបរួមនៃហ្វ្លរ៉ង់
ត្រូវបានសាសនាចក្រអូរទូដុកខាងកើតចាត់ទុកថាជាក្រុមប្រឹក្សាដែលបរាជ័យ
និងត្រូវបានបដិសេធ។ វាមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាមានសុពលភាពឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណា
សាសនាចក្រកាតូលិករ៉ូម៉ាំងនៅតែចាត់ទុកវាថាជាក្រុមប្រឹក្សាសកលដែលមានសុពលភាព។

យើងកំពុងកំណត់តក្កវិជ្ជា ដើម្បីយល់អំពីរបៀបដែលលក្ខណៈព្យាករណ៍នៃវិបត្តិទីពីរ
ត្រូវបានធ្វើម្តងទៀតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃវិបត្តិទីបី។
ទំនាយរយៈពេលមួយរយហាសិបឆ្នាំនៃវិបត្តិទីមួយ បានចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី 27
ខែកក្កដា ឆ្នាំ 1299 ហើយបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី 27 ខែកក្កដា ឆ្នាំ 1449។

១៤៤៩

Constantine XI Palaiologos បានប្រសូតនៅឆ្នាំ 1404
ហើយបានសោយរាជ្យចាប់ពីខែមករា ឆ្នាំ 1449 រហូតដល់ថ្ងៃទី 29 ខែឧសភា ឆ្នាំ 1453។
ព្រះអង្គគឺជាព្រះចៅអធិរាជចុងក្រោយនៃចក្រភពរ៉ូមខាងកើត (Byzantine)
ដែលបានស្ថិតស្ថេរលើសពី 1,100 ឆ្នាំ។ ព្រះអង្គបានដឹកនាំការការពារទីក្រុង
Constantinople ដោយក្លាហាន ក្នុងអំឡុងការឡោមព័ទ្ធរបស់អូតូម៉ង់នៅឆ្នាំ 1453
ដោយមានអ្នកការពារត្រឹមប្រមាណ 7,000 ដល់ 8,000 នាក់ ប៉ុណ្ណោះ ទល់នឹងកងទ័ពរបស់
Mehmed II ដែលមានចំនួនលើសពី 80,000 នាក់។
ព្រះអង្គបានសុគតក្នុងការប្រយុទ្ធលើជញ្ជាំងទីក្រុង នៅថ្ងៃទី 29 ខែឧសភា ឆ្នាំ
1453 នៅពេល Constantinople បានដួលរលំជាចុងក្រោយ។ ព្រះសពរបស់ព្រះអង្គមិនដែលត្
រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណយ៉ាងច្បាស់លាស់ជាស្ថាពរឡើយ។
ការសុគតរបស់ព្រះអង្គបានសម្គាល់ការបញ្ចប់នៃចក្រភពរ៉ូម
(ជាការបន្តដោយផ្ទាល់ចុងក្រោយនៃចក្រភពដែលបានបង្កើតឡើងដោយ Augustus
នៅឆ្នាំ 27 មុន គ.ស.)

គាត់ត្រូវបានចងចាំនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រក្រិក
និងប្រពៃណីអរតូដក់ថាជាបុគ្គលវីរភាពម្នាក់ —
ជាញឹកញាប់ត្រូវបានហៅក្នុងរឿងព្រេងថា «អធិរាជថ្មម៉ាប» (ជំនឿថា នៅថ្ងៃណាមួយ
គាត់នឹងត្រឡប់មកវិញ ដើម្បីសង្គ្រោះកុងស្តង់ទីណូបុល)។

យ៉ូហានទី៨ ប៉ាឡៃអូឡូហ្គូស (1392–1448) គឺជាអធិរាជប៊ីហ្សង់ទីនទីពីរពីចុងក្រោយ
ដែលបានសោយរាជ្យពីឆ្នាំ 1425–1448។ ព្រះអង្គជាព្រះរាជបុត្រច្បងរបស់អធិរាជ
ម៉ានុយអែលទី២ ប៉ាឡៃអូឡូហ្គូស និងជាព្រះរាមច្បងរបស់ កុងស្តង់ទីនទី១១។ យ៉ូហានទី៨
បានចំណាយពេលភាគច្រើននៃរជ្ជកាលរបស់ព្រះអង្គ ដោយខិតខំយ៉ាងអស់សង្ឃឹមដើម្
បីសង្គ្រោះចក្រភពប៊ីហ្សង់ទីនដែលកំពុងស្លាប់ចុះពីពួកអូតូម៉ង់។ នៅឆ្នាំ 1439
ព្រះអង្គបានធ្វើដំណើរទៅប្រទេសអ៊ីតាលីដោយផ្ទាល់
និងបានធ្វើជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាហ្វ្លូរ៉ង់ស៍ ដែលនៅទីនោះ ព្រះអង្គ
និងគណៈប្រតិភូអរតូដុកខាងកើត
បានយល់ព្រមជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងការរួបរួមឡើងវិញជាមួយសាសនាចក្រកាតូលិករ៉ូម
និងទទួលស្គាល់សម្តេចប៉ាបជាប្រមុខនៃសាសនាចក្រ។
កុងស្តង់ទីនមហាក្សត្រក៏បានធ្វើជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សានីសអោផងដែរ។ យ៉ូហានទី៨
បានសង្ឃឹមថា សហភាពនេះជាមួយអំណាចប៉ាប
នឹងនាំមកនូវជំនួយយោធាពីលោកខាងលិចប្រឆាំងនឹងពួកទួរគី
ប៉ុន្តែសហភាពនេះមិនត្រូវបានគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងនៅកុងស្តង់ទីនូបលវិញឡើយ
ហើយទីបំផុតក៏បានបរាជ័យ។ យ៉ូហានទី៨ បានសោយទិវង្គតនៅឆ្នាំ 1448
(ដោយមូលហេតុធម្មជាតិ) ត្រឹមតែប្រាំឆ្នាំមុនពេលកុងស្តង់ទីនូបលដួលរលំនៅឆ្នាំ
1453។ បន្ទាប់មក ព្រះរាមរបស់ព្រះអង្គ គឺ កុងស្តង់ទីនទី១១ បានឡើងសោយរាជ្យ
ហើយបានស្លាប់ក្នុងការពារទីក្រុង។

នៅពេលយ៉ូហាន ទី៨ សោយទិវង្គតនៅឆ្នាំ 1448 ប្អូនប្រុសរបស់ទ្រង់ គឺកុងស្តង់ទីន
ទី១១ ត្រូវបានជ្រើសរើសជាអ្នកស្នងរាជ្យ។ ដល់ឆ្នាំ 1448
ចក្រភពប៊ីហ្សង់ទីនបានក្លាយជារដ្ឋបចំណុះតូចមួយ ហើយអូតូម៉ង់មានឥទ្ធិពលយ៉ាងសំខា
ន់លើអ្នកដែលអង្គុយលើបល្ល័ង្កនៅកុងស្តង់ទីនូបល។ នៅថ្ងៃទី 27 ខែកក្កដា
ឆ្នាំ 1449 ព្រឹត្តិការណ៍នយោបាយមួយដ៏មានសារៈសំខាន់ខ្លាំងបានកើតឡើងក្នុងឆ្នាំ

ចុងក្រោយៗនៃចក្រភពប៊ីហ្សង់ទីន។ ព្រះចៅអធិរាជប៊ីហ្សង់ទីន យ៉ូហាន ទី៨ ប៉ាឡាយូឡូកូស បានសោយទិវង្គតរួចហើយនៅមុននេះក្នុងឆ្នាំ 1448។ ប្អូនប្រុសរបស់ទ្រង់ គឺកុងស្តង់ទីន ទី១១ ប៉ាឡាយូឡូកូស (ព្រះចៅអធិរាជចុងក្រោយ) ត្រូវបានប្រកាសជាព្រះចៅអធិរាជនៅកុងស្តង់ទីនូបល។ ទោះជាយ៉ាងណា មុនពេលកុងស្តង់ទីន ទី១១ ឡើងគ្រងរាជ្យជាផ្លូវការ ទ្រង់បានចាត់បេសកជនទៅកាន់ស៊ុលតង់អូតូម៉ង់ (មូរ៉ាត ទី២) ហើយស្នើសុំការអនុញ្ញាតឱ្យសោយរាជ្យ។ ស៊ុលតង់បានប្រទានការអនុញ្ញាតនោះ ហើយមានតែបន្ទាប់ពីនោះប៉ុណ្ណោះ កុងស្តង់ទីន ទី១១ ទើបត្រូវបានគ្រងមកុដជាផ្លូវការ និងទទួលស្គាល់ជាព្រះចៅអធិរាជ។ ការប្រព្រឹត្តនេះត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការចុះចាញ់ដោយស្ម័គ្រចិត្តនៃឯករាជ្យភាពរបស់ប៊ីហ្សង់ទីន។ ជាលើកដំបូង ព្រះចៅអធិរាជប៊ីហ្សង់ទីនមួយអង្គបានទទួលស្គាល់ដោយបើកចំហថា ទ្រង់គ្រប់គ្រងតែដោយការអនុញ្ញាតពីជនទួកអូតូម៉ង់ប៉ុណ្ណោះ។ ត្រឹមតែបួនឆ្នាំក្រោយមក នៅឆ្នាំ 1453 កុងស្តង់ទីនូបលបានដួលរលំចូលក្នុងកណ្តាប់ដៃអូតូម៉ង់។

បីរយកៅសិបមួយឆ្នាំ និងដប់ប្រាំថ្ងៃ បន្ទាប់ពីថ្ងៃទី 27 ខែកក្កដា ឆ្នាំ 1449 នៅថ្ងៃទី 11 ខែសីហា ឆ្នាំ 1840 ពួកទួរគីបានស្វែងរកការការពារពីអេហ្ស៊ីប ដោយចុះចូលចំពោះអំណាចអឺរ៉ុបដ៏ធំទាំងបួន ដូច្នេះបានបំពេញទំនាយអំពីមួយម៉ោង មួយថ្ងៃ មួយខែ និងមួយឆ្នាំ។ ឥឡូវនេះ យើងបានដាក់តក្កវិជ្ជាឲ្យស្ថិតនៅក្នុងទីកន្លែង ដើម្បីអនុវត្តវេទនាទីមួយ និងទីពីរ នៅពេលច្បាប់ថ្ងៃអាទិត្យដែលនឹងមកដល់ក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ។ ពេត្រុស ក្នុងនាមជានិមិត្តរូបនៃមនុស្សមួយរយសែសិបបួនពាន់ នោះតំណាងឲ្យចលនារបស់វេទនាទីបី ហើយ William Miller តំណាងឲ្យចលនានៅក្នុងវេទនាទីមួយ និងទីពីរ។ ចលនាទាំងពីរនេះមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹង «កូនសោ»។

> ហើយខ្ញុំនឹងដាក់កូនសោនៃវង្សដាវីឌលើស្មារបស់គាត់; ដូច្នេះ គាត់នឹងបើក ហើយគ្មានអ្នកណាអាចបិទបានឡើយ; ហើយគាត់នឹងបិទ ហើយគ្មានអ្នកណាអាចបើកបានឡើយ។ អេសាយ 22:22។

> ហើយខ្ញុំក៏ប្រាប់អ្នកដែរថា អ្នកជាពេត្រុស ហើយលើថ្មនេះ ខ្ញុំនឹងសង់ព្រះវិហាររបស់ខ្ញុំ ហើយទ្វារនៃស្ថាននរកនឹងមិនអាចឈ្នះវាបានឡើយ។ ហើយខ្ញុំនឹងប្រទានកូនសោរនៃនគរស្ថានសួគ៌ដល់អ្នក៖ ហើយអ្វីៗទាំងអស់ដែលអ្នកចងនៅផែនដី នោះនឹងត្រូវបានចងនៅស្ថានសួគ៌; ហើយអ្វីៗទាំងអស់ដែលអ្នកស្រាយនៅផែនដី នោះនឹងត្រូវបានស្រាយនៅស្ថានសួគ៌។ ម៉ាថាយ 16:18, 19។

យើងនឹងចូលទៅពិចារណាអំពីសង្គ្រាមនីនវេ ក្នុងអត្ថបទបន្ទាប់ ដោយចាត់ទុកវាជា «កូនសោ» ដែលមិនត្រឹមតែបើកអន្លង់គ្មានបាតប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែជាកូនសោទំនាយដែលតម្រៀបសក្ខីកម្មទាំងមូលនៃដានីយ៉ែល ១១ ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងរបៀបដ៏គ្រប់លក្ខណ៍។ ក្នុងសុបិនរបស់មីឡើរ «កូនសោ» ដែលភ្ជាប់នឹងហិប គឺជាវិធីសាស្ត្ររបស់មីឡើរក្នុងការសិក្សាព្រះគម្ពីរ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អត្ថបទព្រះគម្ពីរនៃប្រវត្តិសាស្ត្រមីឡើរីយត៍ រួមបញ្ចូលជាមួយនឹង «បន្ទាត់លើបន្ទាត់» ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃវេទនាទីបី

គឺជាកូនសោដែលអនុញ្ញាតឲ្យកូនសោនៃវិវរណៈ ៩ ដោះសោ និងតម្រៀបប្រវត្តិសាស្ត្រលាក់កំបាំងនៃសោរខាងក្រោរបស់ខទីសែសិប ឲ្យមានរបៀបរៀបរយ។

យើងនឹងបន្តការពិចារណារបស់យើងនៅក្នុងអត្ថបទបន្ទាប់។

> «ចំពោះហោរា កង់មួយនៅក្នុងកង់មួយ ហើយរូបរាងនៃសត្វមានជីវិតដែលភ្ជាប់ជាមួយកង់ទាំងនោះ ទាំងអស់ហាក់ដូចជាស្មុគស្មាញ និងមិនអាចពន្យល់បាន។ ប៉ុន្តែ ព្រះហស្តនៃប្រាជ្ញាឥតកំណត់ ត្រូវបានឃើញនៅក្នុងចំណោមកង់ទាំងនោះ ហើយសណ្តាប់ធ្នាប់ដ៏ល្អឥតខ្ចោះ គឺជាលទ្ធផលនៃព្រះរាជកិច្ចរបស់ទ្រង់។ កង់នីមួយៗដំណើរការដោយសមស្របគ្នាយ៉ាងល្អឥតខ្ចោះជាមួយនឹងកង់ដទៃទៀតគ្រប់កង់»។ Testimonies to Ministers, 214.